

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Οι Σεληνίτες

Τίτλος:

«Οι Σεληνίτες»

Συγγραφή: Ευσταθία Λαλιώτου

Εφαρμογή: Ευσταθία Λαλιώτου

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Υπουργείο Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού
& Αθλητισμού

MIS: 296579 – Π.3.2.5: Πιλοτική εφαρμογή σεναρίων

Β' Γυμνασίου «Οι Σεληνίτες»

Σελίδα 2 από 23

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Οι Σεληνίτες

Εφαρμογή σεναρίου

Ευσταθία Λαλιώτου

Δημιουργία σεναρίου

Ευσταθία Λαλιώτου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Δεκέμβριος 2012 – Ιανουάριος 2013

Σχολική μονάδα

Βαρβάκειο Πειραματικό Γυμνάσιο

Διδακτική/θεματική ενότητα

Ενότητα 4^η: Οι Σεληνίτες [Λουκιανός, «Αληθής Ιστορία», 1. 23-26 (διασκευή)]

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Ι. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα

Χρονική διάρκεια

9+ διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής, αίθουσα διδασκαλίας

II. Εικονικός χώρος: διαδίκτυο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του σεναρίου απαιτείται:

I. Σε επίπεδο υλικοτεχνικής υποδομής:

- α) Η ύπαρξη διαδραστικού πίνακα στην αίθουσα διδασκαλίας ή, εναλλακτικά, προβολικό μηχάνημα που να συνδέεται με φορητό υπολογιστή.
- β) Η πρόσβαση στο διαδίκτυο στο εργαστήριο πληροφορικής ή, εναλλακτικά, η χρήση τεσσάρων τουλάχιστον φορητών υπολογιστών συνδεδεμένων με το διαδίκτυο στην αίθουσα διδασκαλίας.

II. Σε επίπεδο μαθητικών δεξιοτήτων:

- α) Οι μαθητές πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση λογισμικών κειμενογράφου (Word), την πλοήγηση στο διαδίκτυο. Επιθυμητή είναι και η εξοικείωση με το λογισμικό παρουσιάσεων (PowerPoint) και υπολογιστικών φύλλων (Excel).
- β) Οι μαθητές πρέπει να είναι μνημόνοι στην εργασία σε ομάδες αλλά και στη σημασία και στη δημιουργία πολυτροπικού κειμένου. Σε αντίθετη περίπτωση ο διδάσκων φροντίζει, πριν από την εφαρμογή του σεναρίου, να εξασφαλίσει αυτές τις προϋποθέσεις και να εξασκήσει στοιχειωδώς τους μαθητές του.

III. Σε επίπεδο οργάνωσης τάξης:

- α) Απαιτείται ο εκ των προτέρων χωρισμός των μαθητών σε ομάδες. Βασικό κριτήριο συγκρότησης των ομάδων είναι να υπάρχει σε κάθε ομάδα ένας τουλάχιστον μαθητής που να χειρίζεται επαρκώς Η/Υ, δηλαδή να πληκτρολογεί με σχετική ευκολία και να γνωρίζει να πλοηγείται στο διαδίκτυο.
- β) Ο διδάσκων, αν το κρίνει απαραίτητο, μπορεί να ορίσει ρόλους για κάθε μέλος των ομάδων, για να διευκολύνει τη συνεργασία των μαθητών: πχ. χειριστής Η/Υ, συντονιστής, αναγνώστης, γραμματέας, διαμεσολαβητής.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη

Το σενάριο στηρίζεται

Ευσταθία Λαλιώτου, «Οι Σεληνίτες», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Β΄ Γυμνασίου, 2012

Το σενάριο αντλεί

-

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, αναζητούν συγκεκριμένα μορφολογικά στοιχεία του κειμένου, συμπληρώνοντας έναν αντίστοιχο πίνακα, ώστε να οδηγηθούν στην εξαγωγή συμπερασμάτων για τα βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ένα περιγραφικό κείμενο. Καταγράφουν τα συμπεράσματά τους σε σχετικό κείμενο. Στη συνέχεια, καλούνται να δοκιμάσουν τη δική τους περιγραφική ικανότητα δημιουργώντας ένα πολυτροπικό κείμενο στο οποίο ένας «Σεληνίτης» περιγράφει έναν «γήινο». Έπειτα, αξιοποιώντας ένα ακόμη απόσπασμα από την «Αληθή Ιστορία», τους «Φελλόποδες» που διδάχθηκαν στην Α΄ Γυμνασίου (Ενότητα 4^η: Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας),, προσπαθούν να συγκρίνουν τα δύο κειμενικά είδη, της περιγραφής και της αφήγησης, και να αξιοποιήσουν τα δομικά στοιχεία της αφήγησης συνθέτοντας το δικό τους αφηγηματικό κείμενο, με το οποίο συνεχίζουν το απόσπασμα των Σεληνιτών.

Σε μια προσπάθεια να συνδέσουμε το παρελθόν με το παρόν και να δούμε αν περιπέτειες, εξωγήινα όντα και φανταστικά ταξίδια εξακολουθούν να γοητεύουν και τον σύγχρονο άνθρωπο, καλούμε τους μαθητές, να πραγματοποιήσουν μικρή έρευνα μεταξύ των συμμαθητών τους και μια ηλεκτρονική περιήγηση σε εκδοτικούς οίκους. Στόχος είναι να δημιουργήσουν ένα πολυτροπικό κείμενο στο οποίο να περιγράφουν τους «σημερινούς» Σεληνίτες, όπως θα επέλεγαν να τους αναπαραστήσουν οι ίδιοι,

αιτιολογώντας την επιλογή τους., αλλά και να διερευνήσουν ποια θέση κατέχει η φαντασία στα έργα της σύγχρονης παιδικής και εφηβικής λογοτεχνίας.

Η ενασχόλησή τους με το έργο του Λουκιανού ολοκληρώνεται, όταν τους ζητάμε να φιλοτεχνήσουν το εξώφυλλο και το οπισθόφυλλο μιας νέας έκδοσης της «Αληθούς Ιστορίας» και να γράψουν το προλογικό σημείωμα του δημιουργού, εργασία η οποία θα τους επιτρέψει να αξιοποιήσουν όσα αποκόμισαν από την ενασχόλησή τους με τις δραστηριότητες που προηγήθηκαν.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η παραδοσιακή διδασκαλία του κειμένου της κάθε ενότητας στην Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, λόγω της αποσπασματικότητάς του, αλλά και της πίεσης του χρόνου για την κάλυψη της ύλης, συνήθως στηρίζεται στην καθοδήγηση του δασκάλου. Οι μαθητές περιορίζονται στο να διαβάσουν το εισαγωγικό σημείωμα και να απαντήσουν στις ερωτήσεις που ακολουθούν. Συνήθως δεν υπάρχει σύνδεση του νοήματος με τη σημερινή πραγματικότητα και την καθημερινότητα του μαθητή. Ο μαθητής εμπλέκεται ελάχιστα στη διαδικασία και είναι σχεδόν πάντοτε παθητικός δέκτης. Η αρχαία ελληνική γλώσσα ταυτίζεται με κάτι παλιό, ξένο, αδιάφορο και άχρηστο.

Στόχος, λοιπόν, είναι μια διδασκαλία που υπολογίζει περισσότερο στην ερευνητική περιέργεια των μαθητών, στην αξιοποίηση δικών τους εμπειριών και λιγότερο στην καθοδήγηση του διδάσκοντος.

Η παιδαγωγική θεωρία στην οποία εντάσσεται η πρόταση διδασκαλίας είναι αυτή της *καθοδηγούμενης ανακάλυψης* του Bruner, σε συνδυασμό με τη θεωρία του Vygotsky *περί μάθησης μέσω οικοδόμησης της γνώσης από τους ίδιους τους μαθητές*. Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, καλούνται να προβληματιστούν για την αξία και την επικαιρότητα του έργου μέσω της ενασχόλησής τους με δραστηριότητες οι οποίες τους ασκούν στη συλλογή, συγκριτική θεώρηση και κριτική αποτίμηση πληροφοριών.

Στο έργο τους βοηθούνται από τη διακριτική υποστήριξη του διδάσκοντος, ο ρόλος του οποίου είναι συνεργατικός και καθοδηγητικός (Vygotsky), αλλά και από τα Φύλλα Εργασίας, ώστε να κατανοήσουν τις εργασίες με τις οποίες θα ασχοληθούν. Εφαρμόζονται οι παιδαγωγικές αρχές της *βιωματικότητας*, της *συνεργατικής μάθησης* και της *αυτενέργειας*. Οι μαθητές διαμορφώνουν την ταυτότητά τους αναπτύσσοντας την κρίση τους και συμμετέχοντας ενεργώς στη μαθησιακή διαδικασία. Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και «ανακαλύπτουν» μόνοι τους τη γνώση, παράγοντας λόγο προφορικό και γραπτό, προσεγγίζοντας και δημιουργώντας πολυτροπικά κείμενα (Cope, Kalantzis, Kress & van Leeuwen).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να αντιληφθούν πώς μπορούν να «συνομιλούν» διαφορετικές εποχές μέσα από έργα διαφορετικών μορφών τέχνης (λογοτεχνία, κινηματογράφος).
- Να προβληματίζονται για τους τρόπους με τους οποίους ένα έργο της αρχαίας ελληνικής γραμματείας μπορεί να εμπνεύσει μεταγενέστερους δημιουργούς.
- Να προβληματιστούν σχετικά με την ανάγκη του ανθρώπου να εξερευνήσει το άγνωστο.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να εντοπίζουν τα βασικά μορφοσυντακτικά στοιχεία της περιγραφής ως κειμενικού είδους.
- Να αξιοποιούν στοιχεία των κειμένων που μελετούν για τη συνεργατική παραγωγή δικών τους κειμένων.
- Να ασκηθούν στη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων με την αξιοποίηση των ΤΠΕ.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές / μαθήτριες:

- Να εμπλέκονται σε διαδικασίες αναζήτησης πληροφοριών, σύγκρισης, κριτικής επεξεργασίας, αξιολόγησης, παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου
- Να συγκρίνουν κειμενικά είδη (περιγραφή-αφήγηση).
- Να αξιοποιούν στοιχεία από διαφορετικά κείμενα για να συνθέσουν το δικό τους, το οποίο παρουσιάζουν και υποστηρίζουν ενώπιον των συμμαθητών τους.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες συνεργασίας, λειτουργώντας στο πλαίσιο μιας ομάδας και συνεισφέροντας σε ένα κοινό αποτέλεσμα.
- Να εκτεθούν σε διαδικασίες αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης, να οδηγηθούν στην οικοδόμηση της νέας γνώσης μέσω της διαδικασίας *επίλυσης προβλήματος*.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε

Ε. ΔΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ενημερώνουμε τους μαθητές ότι το κείμενο με το οποίο θα ασχοληθούμε είναι του Λουκιανού. Αξιοποιούμε όσα θυμούνται τόσο για τον ίδιο όσο και για το έργο του «Αληθής Ιστορία». Αναφέρουμε ότι το απόσπασμα στο σχολικό τους βιβλίο έχει τον τίτλο «Σεληνίτες» και τους ζητούμε να μας πουν πώς φαντάζονται ότι θα περιγράψει ο Λουκιανός τους Σεληνίτες.

Στη συνέχεια, ο καθηγητής διαβάζει το κείμενο και οι μαθητές είτε ακούν μόνο είτε και βλέπουν το κείμενο, το οποίο είναι αποθηκευμένο στον φάκελο «Σεληνίτες» στην *Επιφάνεια Εργασίας*.

Κινούμενοι στο πλαίσιο της καθοδηγούμενης ανακάλυψης της γνώσης και της οικοδόμησής της από τους ίδιους τους μαθητές, οι οποίοι λειτουργούν σε ομάδες, τους εμπλέκουμε από την αρχή σε δραστηριότητες που λαμβάνουν υπόψη τους ίδιους, αξιοποιούν τις γνώσεις και τις εμπειρίες τους, στηρίζονται λιγότερο στην καθοδήγηση του διδάσκοντος και ίσως τους βοηθήσουν να νοηματοδοτήσουν οι ίδιοι ένα κείμενο της αρχαίας ελληνικής γραμματείας και να ανακαλύψουν θέματα που εξακολουθούν να γοητεύουν ακόμη τον άνθρωπο (εξερεύνηση του αγνώστου, εξωγήινα όντα, περιπέτεια, άγνωστο..)

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το συγκεκριμένο κείμενο εντάσσεται στη σχολική ύλη. Στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση γίνεται επέκταση της διδασκαλίας (η επιρροή του Λουκιανού στους μεταγενέστερους, λογοτεχνία, κινηματογράφος με θεματολογία σχετική με τα εξωγήινα όντα) και αφιερώνονται επιπλέον διδακτικές ώρες σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το [Πρόγραμμα Σπουδών](#).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές στο συγκεκριμένο σενάριο χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ για να εντοπίσουν τις πληροφορίες που χρειάζονται, για να συντάξουν συνεργατικά το κείμενό τους (μονοτροπικό ή πολυτροπικό), αλλά και για να το παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους. Αναπτύσσουν, συνεπώς, δεξιότητες χειρισμού του ηλεκτρονικού υπολογιστή και αναζήτησης και αξιολόγησης πληροφοριών από διαδικτυακές πηγές..

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 4^η: [Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας](#)

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 4^η: [Οι Σεληνίτες](#) [19/01/2013]

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

[Google Images](#) [Υπηρεσία αναζήτησης εικόνων στο διαδίκτυο].[19/01/2013]

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Έχει προηγηθεί η ανάγνωση του εισαγωγικού σημειώματος, η γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου και η νοηματική του απόδοση.

Α' Φάση-

2 διδακτικές ώρες στην αίθουσα φιλολογικών μαθημάτων

Δυστυχώς, για την εφαρμογή του συγκεκριμένου σεναρίου δεν κατάφερα να εξασφαλίσω ούτε ένα συνεχόμενο δώρο, πράγμα που δυσχέρανε την εφαρμογή του. Την πρώτη ημέρα της εφαρμογής του σεναρίου, στο εργαστήριο φιλολογικών μαθημάτων του σχολείου, από τους 27 μαθητές του τμήματος απουσίαζαν οι τρεις, οπότε οι 24 αποτέλεσαν έξι ομάδες των τεσσάρων ατόμων, με την καθεμία να έχει στη διάθεσή της έναν υπολογιστή. Επειδή με το συγκεκριμένο τμήμα ξεκινήσαμε φέτος τη συνεργασία μας, αποφάσισα η σύνθεση των ομάδων να είναι δική τους επιλογή, και να παρέμβω μόνο, εάν διαπίστωνα προβλήματα συνεργασίας. Με διαβεβαίωσαν ότι σε κάθε ομάδα τουλάχιστον ένας, αν όχι όλοι, μπορούσε άνετα να χειρίζεται τον υπολογιστή. Τους ενημέρωσα για το αρχείο «Σεληνίτες», στην *Επιφάνεια Εργασίας*, στο οποίο είχα αποθηκεύσει τα Φύλλα Εργασίας, τα οποία είχα και εκτυπώσει, για να χρησιμοποιηθούν σε περίπτωση που κάποιος σταθμός εργασίας παρουσίαζε προβλήματα. Τους άφησα δύο λεπτά για να διαβάσουν το [1ο Φύλλο Εργασίας](#), το οποίο είναι κοινό για όλες τις ομάδες, και με το οποίο καλούνται μέσω της ενασχόλησής τους με το κείμενο να εντοπίσουν τα στοιχεία εκείνα που είναι βασικά για το κειμενικό είδος της περιγραφής και τα οποία θα παρουσιάσουν σε δικό τους σύντομο κείμενο. Σε μια προσπάθεια να αξιοποιήσουν τη νέα γνώση, τους ζητείται η περιγραφή ενός «γήινου» από έναν Σεληνίτη.

Τους πρότεινα να αποθηκεύσουν το 1^ο Φύλλο Εργασίας σε ένα νέο αρχείο, το οποίο θα αποθήκευαν στον ίδιο φάκελο ως «Σεληνίτες 1», «Σεληνίτες 2»...

Μία ομάδα αντιμετώπιζε συνεχώς προβλήματα με τον υπολογιστή, τα οποία προσπαθούσαν να επιλύσουν. Δεν ήθελαν να εγκαταλείψουν την προσπάθεια και φάνηκε να τα καταφέρνουν.

Παρότι και στο πλαίσιο της Νεοελληνικής Γλώσσας είχαν ασχοληθεί με το κειμενικό είδος της περιγραφής, δυσκολεύονταν να κατανοήσουν το μέρος της δραστηριότητας που ζητούσε τη συμπλήρωση του σχετικού πίνακα. Κάποιοι δεν πρόσεξαν ότι τους ζητείτο να αξιοποιήσουν την «αντιγραφή» και «επικόλληση», αλλά προσπαθούσαν να πληκτρολογήσουν τις λέξεις, να βάλουν τόνους και πνεύματα, χάνοντας έτσι πολύτιμο χρόνο. Αφού επιλύσαμε και αυτό το θέμα, συζητήσαμε για λίγο τη συμπλήρωση του πίνακα, αλλά η διδακτική ώρα πλησίαζε στο τέλος της, οπότε αποθήκευσαν τη δουλειά τους.

Τη 2^η διδακτική ώρα (μεθεπόμενη μέρα), ήταν παρόντες και οι τρεις μαθητές που απουσίαζαν την 1^η ώρα της εφαρμογής του σεναρίου, και αποφάσισαν να στελεχώσουν τις ήδη υπάρχουσες έξι ομάδες. Όσες ομάδες δεν είχαν ολοκληρώσει την πρώτη δραστηριότητα του 1^{ου} Φύλλου Εργασίας, βιάστηκαν να την τελειώσουν, για να ασχοληθούν με τη δεύτερη δραστηριότητα. Ενώ η συνεργασία τους φαινόταν ικανοποιητική, αφιέρωσαν αρκετό χρόνο προσπαθώντας να συναποφασίσουν τι και πώς θα το γράψουν. Η ομάδα που είχε αντιμετωπίσει προβλήματα με τον υπολογιστή, φάνηκε να έχει ξεπεράσει τις δυσκολίες. Δυστυχώς, όμως, όταν προσπάθησα να αποθηκεύσω την εργασία τους σε στικάκι, για την Β΄ Φάση, δεν κατέστη δυνατόν να ανακτήσω το αρχείο με τη δουλειά τους.

Β΄ Φάση

1 διδακτική ώρα στη σχολική αίθουσα

Ακολούθησε η παρουσίαση των εργασιών στη σχολική αίθουσα μέσω Η/Υ (στον οποίο είχα αποθηκεύσει τις εργασίες τους) και βιντεοπροβολέα.. Η κάθε ομάδα, μετά την παρουσίασή της, αξιολογούσε η ίδια την εργασία της αναφερόμενη και σε τυχόν δυσκολίες που παρουσιάστηκαν και πώς τις αντιμετώπισε και, στη συνέχεια, την εργασία αξιολογούσαν τα μέλη των άλλων ομάδων. Το γεγονός ότι το 1^ο Φύλλο Εργασίας ήταν κοινό για όλες τις ομάδες τους επέτρεψε να προβούν σε συγκρίσεις, έστω κι αν δεν φαίνονταν διατεθειμένοι να αναφερθούν σε αυτές. Ήταν, όμως, εμφανές σε όλους το ποιες ομάδες είχαν δουλέψει προσεκτικά, ακόμη και από το εύλωτο ύφος των περισσότερων. Τα περιγραφικά κείμενα προκάλεσαν το αυθόρμητο γέλιο των μαθητών και έδειξαν με τον καλύτερο τρόπο τι μπορούν να πετύχουν αξιοποιώντας τη γλώσσα της περιγραφής.

Γ' Φάση

2 διδακτικές ώρες (μη συνεχόμενες) στην αίθουσα φιλολογικών μαθημάτων

Οι μαθητές εργάστηκαν και πάλι στο πλαίσιο των ομάδων τους και ασχολήθηκαν με το [2ο Φύλλο Εργασίας](#) (κοινό), με τις δραστηριότητες του οποίου οδηγήθηκαν στο κειμενικό είδος της αφήγησης (κείμενο κείμενο για τους «Φελλόποδες» από την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α' Γυμνασίου, Ενότητα 4^η: [Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας](#)), στον εντοπισμό των δομικών του στοιχείων και στη σύγκριση των κειμενικών ειδών της περιγραφής (1^ο Φύλλο Εργασίας) και της αφήγησης. Ύστερα από πρόταση των ίδιων των μαθητών, συζητήσαμε για αυτές τις δραστηριότητες όλοι μαζί, πριν περάσουν, στο πλαίσιο της συνεργατικής παραγωγής λόγου, στη δημιουργία αφηγηματικού κειμένου με το οποίο θα συνέχιζαν το απόσπασμα του σχολικού του βιβλίου «Οι Σεληνίτες». Κατάλαβα ότι τους ενδιέφερε περισσότερο η παραγωγή του αφηγηματικού κειμένου, για αυτό ήθελαν να τελειώσουν γρήγορα με τις άλλες δραστηριότητες, ώστε να έχουν περισσότερο χρόνο στη διάθεσή τους, αφού,

μάλιστα, φάνηκε ότι ήταν περισσότερο εξοικειωμένοι με την αφήγηση παρά με την περιγραφή.

Η ομάδα που είχε προβλήματα με τον υπολογιστή της, αξιοποίησε τον φορητό υπολογιστή της αίθουσας, ο οποίος, όμως, χρειάστηκε την παρέμβαση του καθηγητή της πληροφορικής για να λειτουργήσει, με αποτέλεσμα η συγκεκριμένη ομάδα να ασχοληθεί μόνο με την παραγωγή του αφηγηματικού κειμένου.

Δ΄ Φάση

1 διδακτική ώρα στη σχολική αίθουσα

Ακολούθησε η παρουσίαση των εργασιών των ομάδων στην ολομέλεια, η αυτοαξιολόγηση και η ετεροαξιολόγηση των εργασιών, όπως και στη Β΄ Φάση. Οι μαθητές φαίνονταν περισσότερο εξοικειωμένοι με τη διαδικασία, ενώ περίμεναν με ενδιαφέρον να ακούσουν τα αφηγηματικά κείμενα των συμμαθητών τους. Τους εξέπληξε η δική μου παρατήρηση, μετά την αξιολόγηση των εργασιών από τους ίδιους, ότι σε κανένα κείμενο δεν είδα τη φαντασία, που είμαι σίγουρη ότι διαθέτουν, να τους οδηγεί στην αφήγηση μιας περιπέτειας, σε κάτι πιο πρωτότυπο από όσα είδαμε. Οι ίδιοι, όμως, έδειχναν ικανοποιημένοι από τη δουλειά τους.

Ε΄ Φάση

1 διδακτική ώρα στην αίθουσα φιλολογικών μαθημάτων

Επειδή δεν μπορούσα να διαθέσω αρκετές ακόμη ώρες για την εφαρμογή του σεναρίου, αλλά και επειδή οι διακοπές των Χριστουγέννων πλησίαζαν, αποφάσισα να αφήσω τους μαθητές να επιλέξουν με ποιο από τα [3^ο](#), [4^ο](#) και [5^ο](#) Φύλλα Εργασίας θα ήθελαν να ασχοληθούν. Δυστυχώς, καμία ομάδα δεν φαινόταν διατεθειμένη να αφιερώσει τον χρόνο που απαιτούσε το [4ο](#) (οι μαθητές, λειτουργώντας ως ερευνητές διεξάγουν μια μικρή έρευνα, με ένα ερωτηματολόγιο που συντάσσουν οι ίδιοι, μεταξύ των συμμαθητών τους προσπαθώντας να καταγράψουν τα βιβλία και τις ταινίες επιστημονικής φαντασίας που έχουν διαβάσει ή δει, καθώς και τους λόγους για τους

οποίους προτιμούν αυτά τα έργα.. Εάν μπορούν, αξιοποιούν το Excell για την επεξεργασία των ευρημάτων τους, τα οποία και παρουσιάζουν στους συμμαθητές τους χρησιμοποιώντας λογισμικό παρουσιάσεων. Τους ζητείται, επίσης, να επισκεφθούν τις ιστοσελίδες εκδοτικών οίκων, προκειμένου να δουν τίτλους σύγχρονων λογοτεχνικών έργων για παιδιά και εφήβους και να καταγράψουν σε ποιο βαθμό κυριαρχούν έργα φαντασίας). Προτίμησαν το 3^ο, το οποίο ζητεί τη δημιουργία ενός πολυτροπικού κειμένου, στο οποίο οι μαθητές θα αξιοποιούν το κειμενικό είδος της περιγραφής και δικές τους γνώσεις και εμπειρίες από λογοτεχνικά έργα που έχουν διαβάσει και από κινηματογραφικά που έχουν δει, προκειμένου να αναπαραστήσουν τους «σημερινούς» Σεληνίτες, αιτιολογώντας την επιλογή τους, αλλά και το 5^ο, με το οποίο καλούνται να φιλοτεχνήσουν το εξώφυλλο και το οπισθόφυλλο της νέας έκδοσης της «Αληθούς Ιστορίας».

Ξεκίνησαν να δουλεύουν, αλλά το τέλος της διδακτικής ώρας τους πρόφθασε σε αρκετά πρώιμο στάδιο. Κάποιοι πρότειναν να βρεθούν οι ομάδες στις διακοπές του Πάσχα, να οργανώσουν τη δουλειά τους, να συγκεντρώσουν το υλικό τους· ενώ τους ενημέρωσα ότι μπορούσα να τους διαθέσω μόνο μία ακόμη διδακτική ώρα στην αίθουσα φιλολογικών μαθημάτων, μετά τις διακοπές, για να τελειώσουν την εργασία τους, δύο μόνο δεν είχαν προετοιμαστεί και, προσπάθησαν, να κάνουν ό,τι μπορούσαν στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διδακτικής ώρας. Οι ομάδες με το 3ο Φύλλο Εργασίας ζήτησαν να μη χάσουν χρόνο συμπληρώνοντας τον πίνακα που ζητούσε η δραστηριότητα, τον οποίο, όπως είπαν, είχαν αξιοποιήσει σε έντυπη μορφή. Μία ομάδα με το 5^ο Φύλλο Εργασίας είχε μπερδέψει το προλογικό σημείωμα του δημιουργού με το εισαγωγικό σημείωμα του σχολικού εγχειριδίου. Το συζητήσαμε και αξιοποίησαν την ώρα για να το γράψουν από την αρχή.

Ζ' Φάση

1+ διδακτικές ώρες στη σχολική αίθουσα

Σε αυτή την τελευταία φάση της εφαρμογής του σεναρίου, παρουσιάστηκαν οι εργασίες των μαθητών, οι οποίες και αξιολογήθηκαν, όπως ακριβώς και στις Β' και Δ' Φάσεις.

Αρκετά σταθήκαμε στα ζητούμενα του 5^{ου} Φύλλου Εργασίας, γιατί οι μαθητές συνειδητοποίησαν ότι δεν είχαν προσέξει τι ακριβώς τους ζητούσε να υλοποιήσουν η δραστηριότητα. Και ενώ παραδέχτηκαν ότι έχουν διαβάσει βιβλία και έχουν σταθεί στο εξώφυλλο και στο οπισθόφυλλο, δεν σκέφτηκαν να αξιοποιήσουν αυτή την εμπειρία τους

Τόσο οι εργασίες όσο και ο τρόπος παρουσιάσής τους από τους μαθητές, κινήθηκαν σε διαφορετικά επίπεδα. Η συζήτηση που ακολούθησε ανέδειξε αυτή τη διαφοροποίηση και επικεντρώθηκε στο τι σημαίνει συνεργάζομαι στο πλαίσιο μιας ομάδας, διαχειρίζομαι τον χρόνο μου, κατανοώ τι μου ζητάει η δραστηριότητα, ώστε να είμαι σε θέση να ανταποκριθώ, συγκεντρώνοντας πληροφορίες, αξιολογώντας τις, επιλέγοντας τις καταλληλότερες για την εργασία μου, πώς τις αξιοποιώ· τι σημαίνει εργάζομαι με προσοχή και μεθοδικότητα, αλλά και πώς έχω προετοιμαστεί για την παρουσίαση της εργασίας μου. Το θετικό στοιχείο είναι ότι τα θέματα της συζήτησης αναδείχθηκαν από τους ίδιους τους μαθητές και οι παρατηρήσεις τους προέκυψαν από τη δική τους εμπειρία.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α' Φάση

Φύλλο Εργασίας 1 (κοινό για όλες τις ομάδες): Τα μυστικά της περιγραφής

- Ανοίγετε το αρχείο με το όνομα «Σεληνίτες» που είναι αποθηκευμένο στην *Επιφάνεια Εργασίας*. Διαβάζετε προσεκτικά το κείμενο.
- Στη συνέχεια, συμβουλευέστε [τα γλωσσικά σχόλια](#). Υπογραμμίζετε τα σημεία του κειμένου στα οποία αναγνωρίζετε την περιγραφή. Προσπαθήστε να εντοπίσετε τα βασικότερα μορφοσυντακτικά στοιχεία που σας ζητούνται στον πίνακα που ακολουθεί.
- Συμπληρώνετε τον πίνακα χρησιμοποιώντας τις εντολές *Αντιγραφή* και *Επικόλληση*.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Ρήματα/ (χρόνος/πρόσωπο/φωνή)	Επίθετα Απλά/σύνθετα	Επιρρήματα	Σχήματα λόγου

- Αξιολογώντας τα στοιχεία που συγκεντρώσατε, εκτιμάτε ότι ο συγγραφέας κατάφερε να περιγράψει με σαφήνεια και παραστατικότητα τους Σεληνίτες;
- Αποστολή σας είναι, αξιοποιώντας τα στοιχεία που συγκεντρώσατε:
  - Να συντάξετε ένα μικρό κείμενο στη νέα ελληνική γλώσσα με τίτλο «Τα μυστικά της περιγραφής»
  - Υποθέτουμε ότι στο έργο του Λουκιανού υπάρχει ένα μικρό απόσπασμα στο οποίο ένας Σεληνίτης περιγράφει έναν γήινο, τον οποίο αντικρίζει για πρώτη φορά. Δοκιμάστε τη δική σας περιγραφική ικανότητα στη νέα ελληνική γλώσσα, γράφοντας αυτό το απόσπασμα, στο οποίο θα αξιοποιήσετε τα μυστικά της περιγραφής.

- Αποθηκεύετε το αρχείο σας.

Γ' Φάση

Φύλλο Εργασίας 2 (κοινό για όλες τις ομάδες): *Αφήγηση*

- Διαβάζετε το [απόσπασμα](#) για τους Φελλόποδες από την «Αληθή Ιστορία», το οποίο μελετήσατε στην Α' Γυμνασίου.
- Συμπληρώνετε τον παρακάτω πίνακα χρησιμοποιώντας τις εντολές *Αντιγραφή* και *Επικόλληση*, όπου χρειάζεται:

Ρήματα/ (χρόνος/πρόσωπο)	Τι δηλώνουν τα ρήματα: δράση, εξέλιξη ή σκέψεις, συναισθήματα;	Συνδεδεμένες λέξεις ή φράσεις που δείχνουν τη χρονική σειρά των γεγονότων	Θέση Λουκιανού: υποκειμενική/ αντικειμενική

- Εφόσον τα γεγονότα έχουν συμβεί στο παρελθόν, σε ποιους χρόνους θα περιμένατε να βρείτε τα ρήματα του αποσπάσματος; Γιατί ο Λουκιανός κάνει διαφορετικές επιλογές; Τι χαρίζει στο κείμενό του η επιλογή αυτού του χρόνου;
- Ποια βασική διαφορά εντοπίζετε ανάμεσα στα δύο κείμενα, στους Σεληνίτες και τους Φελλόποδες, η οποία υποστηρίζεται από τα διαφορετικά δομικά στοιχεία που εντοπίσατε σε κάθε κείμενο; Σε ποιο κειμενικό είδος ανήκουν οι Φελλόποδες;
- Να γράψετε ένα κείμενο του ίδιου κειμενικού είδους με τους Φελλόποδες, για να συνεχίσετε το απόσπασμα του βιβλίου με τους Σεληνίτες. Ενεργοποιήστε τη φαντασία σας, συνεργαστείτε για την παραγωγή του κειμένου.
- Αποθηκεύστε το αρχείο σας.

Ε' Φάση

Φύλλο Εργασίας 3:

Από τους Σεληνίτες του Λουκιανού στους σημερινούς Σεληνίτες

- Αποστολή σας είναι να δημιουργήσετε ένα πολυτροπικό κείμενο, όπου θα περιγράψετε τους Σεληνίτες έτσι όπως θα τους αναπαριστούσατε εσείς σήμερα.
- Μπορείτε να εργαστείτε ως εξής:
  - Συζητήστε στο πλαίσιο της ομάδας σας κινηματογραφικές ταινίες που έχετε δει με πρωταγωνιστές εξωγήινα όντα. Καταγράψτε τους τίτλους των ταινιών στον πίνακα που ακολουθεί.
  - Επιλέξτε δύο με τρία εξωγήινα όντα, αναζητήστε τα στο [Google Images](http://www.google.com) και μελετήστε τη μορφή τους. Θα τα χαρακτηρίζατε φιλικά ή εχθρικά όντα; Ποια χαρακτηριστικά τους τα καθιστούν φιλικά ή εχθρικά;
  - Ποια ανάγκη του ανθρώπου νομίζετε ότι προβάλλεται μέσα από αυτά τα όντα;

Κινηματογραφική ταινία	Εξωγήινο ον	Χαρακτηριστικά	Φιλικά ή εχθρικά	Ανάγκη ανθρώπου

- Ποια από τα στοιχεία του πίνακα που συμπληρώσατε θα αξιοποιούσατε για τη δική σας περιγραφή των «σημερινών» Σεληνιτών; Αιτιολογήστε την επιλογή σας.
- Αποθηκεύστε το αρχείο σας.

Φύλλο Εργασίας 4:

[Από τον Λουκιανό στη σύγχρονη επιστημονική φαντασία](#)

Το Φύλλο Εργασίας δεν παρατίθεται στο εφαρμοσμένο σενάριο, γιατί δεν επιλέχθηκε από τους μαθητές και δεν εφαρμόστηκε.

Ζ' Φάση

Φύλλο Εργασίας 5: Κοινό για όλες τις ομάδες

- Ένας εκδοτικός οίκος αποφασίζει να εκδόσει την «Αληθή Ιστορία» του Λουκιανού και σας προτείνει να φιλοτεχνήσετε το εξώφυλλο και το οπισθόφυλλο του έργου, καθώς και να συντάξετε το προλογικό σημείωμα του δημιουργού, όπως πιστεύετε ότι θα το έγραφε ο Λουκιανός. Σας επισημαίνει ότι στο οπισθόφυλλο πρέπει να γράψετε και λίγα λόγια για το έργο με τέτοιο τρόπο, ώστε να προσελκύσετε το ενδιαφέρον των σύγχρονων αναγνωστών, οι οποίοι έχουν να επιλέξουν μεταξύ πάρα πολλών θεματολογικά συγγενών λογοτεχνικών έργων
- . Μπορείτε να εργαστείτε ως εξής:
  - Αξιοποιώντας το υλικό από τα προηγούμενα Φύλλα Εργασίας (πληροφορίες, δικά σας κείμενα, εικονιστικό υλικό) συζητήστε στο πλαίσιο της ομάδας τι μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για το εξώφυλλο και το οπισθόφυλλο του έργου. Αν το θεωρείτε απαραίτητο, αναζητήστε και επιπλέον υλικό και αιτιολογήστε κάθε επιλογή σας.
  - Υλικό για το προλογικό σημείωμα μπορείτε να αντλήσετε από τα εισαγωγικά και ερμηνευτικά σχόλια της [4ης Ενότητας](#) του σχολικού εγχειριδίου της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας της Α΄ Γυμνασίου και της [4ης Ενότητας](#) του αντίστοιχου βιβλίου της Β΄ Γυμνασίου. Επίσης, πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε και από όσα αναφέρει ο ίδιος ο Λουκιανός: ο λόγος για τον οποίο αποφάσισε το ταξίδι αυτό ήταν «ή τῆς διανοίας περιεργία», αλλά και ένας ακόμη λόγος : «τὸ βούλεσθαι μαθεῖν τί τὸ τέλος ἐστὶν τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τίνες οἱ πέραν κατοικοῦντες ἄνθρωποι».
- Αποθηκεύσετε το αρχείο σας.

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

- Αν υπάρχει χρόνος, μπορεί να γίνει γλωσσική εξομάλυνση του κειμένου με την αξιοποίηση της Πύλης για την Ελληνική γλώσσα
- Ο διδάσκων μπορεί - στο αρχείο «Σεληνίτες» με τα Φύλλα Εργασίας - να έχει αποθηκεύσει είτε βίντεο από το YouTube είτε υλικό από εφημερίδες και περιοδικά για κινηματογραφικές ταινίες με πρωταγωνιστές εξωγήινα όντα. Εναλλακτικά, μπορούμε να ζητήσουμε από τους μαθητές να φέρουν εκείνοι το σχετικό υλικό από τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο.
- Εναλλακτικά, στο Φύλλο Εργασίας 3, αν υπάρχει χρόνος, το αφηγηματικό κείμενο των παιδιών στο οποίο συνεχίζουν την ιστορία των Σεληνιτών, θα μπορούσε να αποδοθεί με κόμικ.
- Μια άλλη δραστηριότητα θα μπορούσε να ζητεί από τους μαθητές να γράψουν τι θα ήθελαν να δουν οι ίδιοι μέσα από το κάτοπτρο των Σεληνιτών.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

- Ο διδάσκων πρέπει να προσπαθεί να εξασφαλίσει συνεχόμενα δώρα για την εφαρμογή του σεναρίου, διαφορετικά η όλη διαδικασία δυσχεραίνεται και κουράζει εκπαιδευτικό και μαθητές.
- Αποτελεί αναγκαίο βήμα πριν από την παραγωγή των κειμένων να βεβαιωθεί ο διδάσκων ότι οι μαθητές θα τις εκπονήσουν με προσοχή.
- Το 4ο Φύλλο Εργασίας εκτιμάται από τους μαθητές, ως χρονοβόρο και, ίσως, λιγότερο «διασκεδαστικό» σε σχέση με τα άλλα. Σχετικά με το 1ο και το 2ο Φύλλα Εργασίας, οι μαθητές βιάζονται να τελειώνουν με τις πρώτες δραστηριότητες, για να περάσουν στην συνεργατική παραγωγή του περιγραφικού και του αφηγηματικού κειμένου, αντίστοιχα.

- Το 3ο και το 5ο Φύλλα Εργασίας απαιτούν αρκετό χρόνο για την υλοποίησή τους, οπότε ο διδάσκων μπορεί να προσαρμόσει ανάλογα τα ζητούμενα. Καλό, όμως, είναι να υλοποιείται το 5ο Φύλλο Εργασίας, όπως προβλέπεται στο σενάριο, ως κοινό φύλλο για όλες τις ομάδες, γιατί αφενός δίνει τη δυνατότητα να αποτιμηθεί και συγκριτικά η δουλειά των ομάδων, και αφετέρου οι μαθητές να διαπιστώσουν αν πρόσεξαν αυτό που τους ζητούσε η δραστηριότητα να υλοποιήσουν, τι σημαίνει δηλαδή προλογικό σημείωμα -γιατί το συγχέουν με το εισαγωγικό σημείωμα του σχολικού εγχειριδίου- τι πρέπει να προβάλλουν στο εξώφυλλο και τι στο οπισθόφυλλο ενός βιβλίου, σύμφωνα και με την υπόδειξη του Φύλλου Εργασίας.
- Τέλος, η εξοικείωση τόσο του διδάσκοντος όσο και των μαθητών με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο θα διασφαλίσει ότι δεν θα ανακύψουν δυσκολίες που θα καθυστερήσουν την εφαρμογή του σεναρίου.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cope, B. & M Kalantzis (eds). 2000. *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Futures*. London: Routledge.

Κουτσογιάννης, Δ.2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ, 208-222

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge MA: Harvard University Press.